

Ball dels Moliners

La Pobla de Lillet

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Al pati de l'escola CEIP Lillet a Güell

Coordenades:

Latitud: 42.24608
Longitud: 1.97501
UTM Est (X): 415440
UTM Nord (Y): 4677607

Classificació

Número de fitxa 08166 - 130
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Manifestació festiva
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dt., 07/07/2009 - 02:00

Descripció

Antigament el Ball dels Moliners es realitzava a la plaça del Molí de la Vila, el dimarts de Carnestoltes. Hi participaven un home amb l'esquena coberta per una grossa pell de moltó i unes grans banyes al cap, i a més portava una mesura de tres quartans i un bastó, es col·locava al centre de la plaça i començava a fer un soroll amb els estris que portava (mesura i bastó) que simbolitzava el soroll que feien les moles d'un molí fariner mentre estaven en funcionament. Al seu voltant s'hi col·locaven un seguit de nois joves disfressats de dona i cadascun amb un bastó amb una patata o altra cosa clavada al capdamunt que volia simbolitzar la

borra que filaven; a més al coll portaven unes coixineres a mode de sacs de farina per portar al molí. En sonar una tonada de flabiol es disposaven entorn al moliner tot fent un ball en cercle al seu voltant, mentrestant el moliner estava al centre i continuava fent el soroll que volia imitar el de les moles. En cansar-se els que voltaven, es comencen a llançar sobre el moliner tot colpejant-lo amb les filoses, el moliner es protegia amb la pell de moltó. Cansades de donar-li cops, les dones començaven a treure cendra (simbolitzava amb farina) i a escampar-la per sobre la gent aplegada al voltant, tot deixant-los ben bruts.

Observacions:

La música del Ball dels Moliners és interpretada per un flabiol i un tamborí, i per la recuperació del ball s'ha extret del Costumari de Joan Amades. Actualment, arran de la publicació d'un CD amb temes poblatans s'ha realitzat una versió orquestrada per Ramon Bau.

Història

El Ball dels Moliners no es ballava des del dimarts de Carnestoltes del 1924. Sortosament, ja fa uns anys, en concret des del 1986, es va decidir recuperar el Ball dels Moliners. Actualment però, s'han hagut de fer algunes modificacions per tal que la seva representació es pugui dur a terme d'una manera apropiada. Així, actualment la dansa es balla el dia que es celebra el Carnestoltes a l'escola, l'escenari és el pati petit de l'escola i la representació la fan els alumnes de cicle superior, tot i que quan comença l'escampada de farina (avui dia ja no es fa amb cendra) la resta de mainada entra en el joc i també tothom qui vol.

Segons els autors que han parlat del Ball, aquesta és una dansa que manté similituds amb altres representacions que es realitzen a les dates de Carnestoltes, com és la substitució de papers, entre els quals les disfresses que impliquen canvi sexe i/o estament social, l'apallissament del moliner s'assimila a la revenja de l'opressió feudal (obligació de moldre al molí del senyor feudal), suposa una important participació popular, a més és una festa laica, el propi fet del llançament de la cendra és molt freqüent a altres indrets de Catalunya.

La simbologia de l'escampament de cendra (avui farina) es relaciona amb un element purificador, de fecunditat i fertilització. Elements que es vinculen amb el període del cicle anual que comporta el Carnestoles, com és l'inici de la Quaresma, una etapa de dejuni com a neteja del cos, o sigui de purificació. A més properament s'iniciarà la primavera que implica un canvi important en el calendari de la terra, del pagès, és una etapa de sembra.

D'altra banda, segons la llegenda, també es considera que el significat propi de l'acte sembla que vol escenificar els abusos d'alguns moliners que barrejaven cendra a la farina, per obtenir més guanys.

Bibliografia

- ALBA i ROMA,N.(1984): El "Ball dels Moliners" de la Pobla de Lillet. L'Erol, núm8, Berga.
- AMADES, J. (1982): Costumari Català. Salvat editores, i Ed. 62, Barcelona.
- FÀBREGAS ARTIGAS, J. (1997): La Pobla de Lillet 1924-1958. Una crònica entorn del temps. Editen: Centre d'Estudis Musicals del Beguedà "L'Espill" i Àmbit de Recerques del Berguedà. Impremta Boixader, La Pobla de Lillet.
- FRANCÀS I PATSÍ, À. (1997): La Pobla de Lillet. Història, costums i tradicions de la Vall de Lillet (Berguedà). Columna Albí, Berga.
- ROSIÑOL I ORRIOLS, J. (1988): El passat de la nostra vila. La Pobla de Lillet. Recull històric, geogràfic i cultural. Ed. La Llar del Llibre, Barcelona.

